

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Агенција за спречавање корупције
Царице Милице 1
11000 БЕОГРАД

Директор
Дејан Дамњановић

Помоћник директора у Сектору за контролу финансирања политичких активности
Душан Јеличић

Предмет: Иницијатива у вези са прелиминарним извештајима о трошковима кампање

Поштовани,

Имајући у виду недовољно прецизне формулације у Закону о финансирању политичких активности, у делу који се односи на обавезу подношења прелиминарних извештаја о трошковима изборне кампање, као и бројне проблеме који су уочени у вези са тим извештајима, од стране организације Транспарентност Србија¹, посматрачке мисије ODIHR², као и саме Агенције за спречавање корупције³, овим путем позивамо Агенцију да учини следеће:

1. Да објави у чему се састоји обавеза и у ком року политички субјекти треба да испуне обавезу из члана 29, ст. 1. и 3. Закона о финансирању политичких активности. Предлажемо да Агенција ове информације достави непосредно свим подносиоцима изборних листа, и да их објави на свој интернет презентацији. Када је реч о роковима, требало би објавити:
 - a. Који је последњи дан када би политички субјект требало да поднесе прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање (9. или 10. децембар 2023)
 - b. Који је последњи дан за који политички субјект мора и може да прикаже податке у прелиминарном извештају (1. или 2. децембар 2023)
2. Да достави подносиоцима изборних листа, као и да објави упутства о начину израде прелиминарних извештаја, које би укључивало објашњење о следећем питањима, са јасно назначеним ставом Агенције:
 - a. Да се у прелиминарном извештају наводе трошкови за све активности које су спроведене у периоду на који се односи извештавање (нпр. јавни скуп, емитоване огласне поруке), без обзира на то да ли је извршено плаћање, а да у напмени буде наведена информација о томе да ли је услуга плаћена или не, односно у којем делу је плаћена.
 - b. Да политички субјект у прелиминарном извештају може да наведе и трошкове који су настали после извештајног периода, али да је у том случају дужан да у напмени наведе да је тако учинио.

1

<https://transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalize/TS%20Monitoring%20izbora%202022%20zavrzni%20izvestaj.pdf>

² <https://www.osce.org/files/f/documents/6/b/524622.pdf>, str. 18. i 19.

3

https://www.acas.rs/storage/page_files/Izve%C5%A1taj%20o%20kontroli%20finansiranja%20tro%C5%A1kova%20izborne%20kampanje%20Narodni%20poslanici%202022.pdf

- c. Да у прелиминарном извештају политички субјект наводи и трошкове који се делом односе на извештајни период, а делом на остатак изборне кампање, или се у целости односе на остатак изборне кампање, уколико су плаћени авансно (што би требало уписати у напомени).
 - d. Да је политички субјект дужан да трошкове које је приказао у одређеној категорији у прелиминарном извештају, на исти начин прикаже тај трошак и у коначном извештају о трошковима изборне кампање.
 - e. Да прелиминарни извештај, у делу у којем се односи на извор финансирања трошкова обавезује политички субјект, те да, у складу са тим, политички субјект који је у прелиминарном извештају приказао да је трошкове платио из приватних извора финансирања, не може у коначном извештају да прикаже да је те исте трошкове платио из средстава која је добио из буџета.
3. Такође позивамо Агенцију да обезбеди благовремено објављивање информација о прелиминарним извештајима. На основу члана 29. ст. 5. Закона о финансирању политичких активности, прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање објављује се на веб-сајту Агенције *у року од три дана од дана пријема уредног и у прописаној форми поднетог извештаја*. Заинтересовани грађани могу да прате да ли су извештаји за политичке субјекте објављени, али је претходно искуство било такво да нису имали на располагању ни једну информацију о томе када су политички субјекти подносили извештаје. Стога сматрамо неопходним да Агенција објави не само извештаје који су уредно поднети, већ и информацију о томе када су поједини политички субјекти поднели извештаје (или који политички субјекти нису поднели прелиминарне извештаје, а били су дужни). Предлажемо да Агенција ту информацију објави непосредно по истеку рока за подношење извештаја, а најкасније у понедељак 13.12.2023. (макар када је реч о парламентарним и београдским изборима) и да о томе обавести јавност кроз посебно саопштење. Наиме, искуство са избора који су одржани 2022. показало је да су многи прелиминарни извештаји о трошковима изборне кампање постали јавно доступни тек непосредно пред наступање „изборне тишине“, услед чега је готово у потпуности изостао ефекат који је требало да постигну – да се грађани обавесте о томе колико је коштао и из којих извора се финансирао макар део изборне кампање, док она још увек траје.

Горе наведене формулације из тачке 2. представљају наш предлог за разјашњење појединих спорних питања, на начин који у највећој могућој мери доноси корист од законске обавезе подношења и објављивања прелиминарних извештаја о трошковима кампање. Наравно, Агенција за спречавање корупције може имати другачија гледишта и правна схватања у вези са истим питањима. Све и да је то случај, неопходно да се предупредне могуће дилеме и различито поступање политичких субјеката у једнаким ситуацијама, како би се обезбедила правна сигурност и како би прелиминарни извештаји испунили своју сврху у мери у којој је то могуће у постојећем законском оквиру. Стога би било нужно да Агенција заузме став по сваком од наведених питања (било да је истоветан са ставом организације Транспарентност Србија или се од њега разликује) и да са њим упозна учеснике изборне кампање и јавност.

У Београду, дана 6. новембра 2023. године
За организацију Транспарентност Србија
Програмски директор
Немања Ненадић

